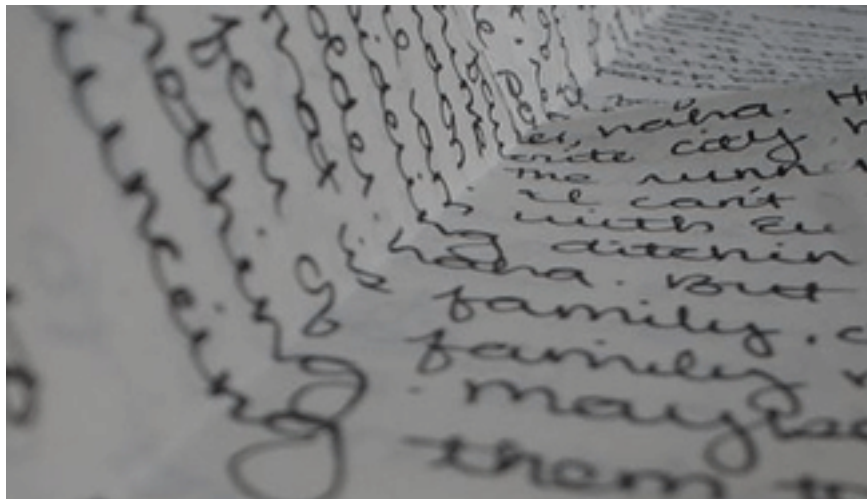

Com aprenen a escriure els nens?

04/2007 - **Pedagogia.** Nens que comencen a escriure amb lletra lligada tracen en una taula digital les paraules que els dicten els seus professors. Els seus traços queden registrats i permeten als investigadors dur a terme diferents experiments. L'objectiu és estudiar com planifiquen els nens l'acte d'escriure i saber si hi ha diferències o no amb la manera que ho fan els adults.

Escriure a mà és un procés molt especialitzat que necessita de la combinació de diferents tipus d'informació. D'una banda, cal que la persona que escriu conegui la transcripció gràfica d'un codi oral complex com el llenguatge, i de l'altra, que tingui les destreses motrius suficients per fer els traços gràfics.

Com fem en qualsevol activitat, la nostra ment planifica els moviments que la mà ha de realitzar en escriure. El més probable és que la planificació de la seqüència de moviments no sigui arbitrària, sinó que es basi en informació lingüística, com ara l'estructura rítmica de les paraules (les síl·labes) o la representació escrita dels fonemes (els grafemes). Els fonemes de la llengua que parlem poden tenir una representació gràfica simple i representar-se amb una sola lletra o bé necessitar més d'una lletra per la seva representació.

L'objectiu dels experiments de l'article era esbrinar si els grafemes són importants com unitat en la producció de l'escriptura, especialment en el moment de l'aprenentatge d'aquest procés. Per això, infants francesos de primer curs, en el període que aprenen a escriure amb lletra lligada, van copiar diverses paraules sobre una tauleta digitalitzadora que permet l'enregistrament de la velocitat del moviment de la mà i les irregularitats (aturades i arrencades) del traç. Totes les paraules a copiar tenien 7 lletres i dues síl·labes, i la primera síl·laba estava formada per quatre lletres. Tanmateix, hi havia tres tipus diferents de paraules. En el primer grup, la síl·laba inicial estava composta de 4 grafemes (com a cris-tal= c-r-i-s/), en el segon, la síl·laba inicial estava composta de dos grafemes (chan-son= ch-an/). En el tercer grup de paraules, l'estructura de la primera síl·laba tenia dos grafemes, compostats per un grafema simple (una lletra) i un de complex format per tres lletres (com a pein-tre= p-ein/).

Les mesures de velocitat i irregularitats mostren en els dos experiments que els infants triguen més temps i fan un traç més irregular quan escriuen la lletra anterior a un grafema complex. Podriem dir que, en general, els nens planifiquen l'execució del primer grafema abans de començar a escriure'l. En les paraules que comencen amb quatre grafemes, la primera lletra s'escriu ràpidament i la velocitat emprada per escriure la resta de caràcters és regular. Quan les paraules comencen amb una síl·laba de dos grafemes de dues lletres cadascun, els nens esmercen més temps i escriuen de manera menys fluida en traçar la segona lletra, el que indica que estan planificant el traç del segon grafema. En les paraules compostades per dos grafemes, el primer simple i el segon de tres lletres, els infants triguen un temps considerable a escriure la primera lletra de la paraula, el que revela que durant l'execució d'aquesta lletra estan preparant el grafema següent.

Aquests resultats indiquen, d'una banda, que la planificació motriu de l'escriptura manual es fa segons unitats de tipus fonològic i no pas unitats ortogràfiques; i de l'altra, que des les primeres fases del seu aprenentatge els infants aprenen i empen les regles d'equivalències grafema-fonema per planificar l'escriptura, de la mateixa manera que ho fan els adults.

Olga Soler

Departament de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació

Universitat Autònoma de Barcelona

"Graphemes as motor units in the acquisition of writing skills". Kandel, S.; Soler, O.; Valdois, S.; Gros, C. (2006) *READING AND WRITING*, 19(3), 313-337.